

Atskaite par dalību COPA – COGECA darba grupā

KOPĒJĀ LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKA

18. jūnijs 2019. Briselē

Darba grupas sanāksmē piedalījās LZF eksperte Agnese Hauka un ZSA eksperts Valters Zelčs.

Darba grupas mērķis ir turpināt darbu pie ierosinājumiem KLP vienkāršošanā un pilnveidošanā. Nākamā darba grupas tikšanās notiks 2019. gada 10. jūlijā. Izstrādāto priekšlikumu dokumentu plānots sagatavot apspriešanai septembra POCC sanāksmē un virzīt apstiprināšanai COPA-COGECA prezidija sanāksmē.

1. Preparing the CAP Strategic Plans

/Richard Ramon, Deputy Head of unit AGRI „Policy perspectives”/

Vērš uzmanību, ka nākotnes KLP būs vairāk vīzijas nekā konkrētu prasību – konkrētas rīcības un prasības būs dalībvalstu kompetencē, tomēr ir būtiski atrisināt jautājumu, lai dalībvalstu prasības ES naudas finansējumam būtu vienādi stingras un atbilstošas, kā tās tiek piemērotas valsts budžeta dotāciju sadalei. Jānovērš situācija, ka prasības ES finansējuma iegūšanai ir vājākas nekā dalībvalsts finansējuma saņemšanai.

Eurostat statistikas pakopojumus tiks ieviests precīzs pieprasījums pēc datiem par to, cik ir jaunie lauksaimnieki un cik no viņiem darbību uzsāka šajā un iepriekšējos piecos gados, jo līdz šim Eiropas Komisijai šādu datu nav bijis – viņi tikai zinot, ka 5% no kopējā lauksaimnieku skaita ir jaunie lauksaimnieki.

Realitātē ir daudz sabiedriskās institūcijas, kas nav saistītas ar lauksaimniecību, bet kuras vēlas komentēt un iesaistīties KLP dokumentu izstrādē. EK atzinīgi vērtē plašākas sabiedrības informētību un iesaisti KLP jautājumos, tomēr atzīst, ka lauksaimnieku iesaiste tiek sagaidīta vairāk.

2. Exchange of views on possible interventions under a CAP Strategic Plan

/dalībvalstu diskusijas/

COPA-COGECA Sekretariāts aicina dalībvalstu pārstāvjus sagatavot un iesniegt konkrētus priekšlikumus izmaiņām (*intervention*) tiešmaksājumos, lauku attīstības pasākumos, vai kādā konkrētā nozarē un tsi pamatot izmaiņu nepieciešamību.

COPA-COGECA Sekretariāts aicina pēc racionāliem priekšlikumiem birokrātijas vienkāršošanai. Lauksaimnieki ir vienīgie, kuri var ieteikt vislabākos vienkāršošanas rīkus, jo valsts iestādes to nedarīs. Valsts iestāžu uzstādījums ir veidot tādas prasības, kas pasargātu ES finansējumu no negodīgas izšķērdības.

• Eco-schemes

Precīzā lauksaimniecība tiek virzīta kā būtisks rīks lauksaimniecības praksē.

Jautājums, vai ekoshēmas pasākumu naudu var izmantot citos pasākumos, ja lauksaimnieki tās neizvēlas. Itālijas pārstāve norāda, ka lauksaimniecības komisārs P.Hogan COPA-COGECA

Prezidijā norādīja, lai lauksaimnieki neļauj dalībvalstu ministrijām sevi piemānīt, jo šo naudu drīkst izmantot citiem pasākumiem – šī nauda nepazūd.

Vienojas par to, lai arī ekoshēmas ir vērstas uz vides mērķu sasniegšanu, tās nedrīkst būt pretstatā ekonomiskajai darbībai saimniecībā. KLP pasākumiem un vides pasākumiem ir jāveicina lauksaimnieku darbības efektivitāti, samazinot izmatoto resursu apjomu, sekmējot atjaunojamo un videi draudzīgu resursu ražošanu un izmantošanu.

Itālijas pārstāvis norāda, ka ir jāvienkāršo pārbaudes forma (check list), lai izvērtētu lauksaimnieka atbilstību dažādiem kritērijiem un programmām.

Lielāks atbalsts jādod saimniecībām, kurās ir lielāka kultūraugu dažādība. Izvērtēt, kā katrs pasākums palīdz sasniegt KLP mērķus.

Īrijas pārstāvis norāda, ka aktivitātes, ko lauksaimnieki pilda zem 2.pīlāra, nedrīkst tikt pieprasītas izpildei arī zem 1.pīlāra. Būtiski vienmēr ir paturēt prātā, kāds ir katras aktivitātes mērķis.

Ekoshēmās nedrīkst orientēties vienīgi uz biogāzes ražošanu, bet ir jāfokusējas uz atjaunojamiem energoresursiem kopumā – saules, termālā un vēja enerģija. Ekoshēmām jāietver jautājumi, kas sekmē saimniecību konkurētspēju.

Lietuvas uzstādījums ir veidot ekoshēmas atbilstošas reālai situācijai, - nebūvēt sapņu gaisa pilis, lai neradītu papildus slogu saimniecībām prasību izpildei.

- **Precīzās lauksaimniecības tehnoloģijas**

Izskan dažādi viedokļi un komentāri par precīzo lauksaimniecību un tehnoloģiju izmantošanu. Daži kolēģi norāda, ka precīzās lauksaimniecības tehnoloģijām ir jābūt vienādi pieejamām gan lielām, gan mazām saimniecībām, tāpat arī – vairāku mazo saimniecību precīzās lauksaimniecības tehnoloģiju ieviešanu un apkalpošanu varētu koordinēt viena lauksaimnieku organizācija. Daži kolēģi norāda, ka ES finansētas precīzās lauksaimniecības tehnoloģijas būtu atbalstāmas tām saimniecībām, kuru ražošanas rādītāji apliecina, ka saimniecībai ir būtiski un tā to aktīvi izmantos. Runājot par precīzajām tehnoloģijām, to lielākoties izmanto aramzemēs un tad arī Finanšu institūcijai (Latvijas gadījumā LAD) ir jānosaka, cik % saimniecības aramzemes ir jāapsaimnieko ar ES finansēto tehnoloģiju.

- **Augsnes erozija un tās novēršana**

Priekšlikumi: jaunu tehnoloģiju izmantošana, ierobežota traktortehnikas izmantošana, lai gan ir grūti noteikt, kuras tehnikas vienības veicina eroziju, ieviest kolektīvas rīcības lauku attīstības fondu ietvaros, īpašās un atsevišķās zemes platībās ietekmēt kultūraugu izvēli, neapstrādāt augsni (*zero tillage*), grūti izveidot vienotu ES definīciju. Jautājums nav par to, cik daudzi lauksaimnieki būtu gatavi ieviest anti-erozijas aktivitātes, bet svarīgāk – pasākumam ir jābūt piemērotam ieviešanai saimniecībās, lai to ieviešanas ieguvums būtu lielāks nekā izdevumi. Svarīgi, lai tiek uzlikts termiņš, kad lauksaimnieki var pieteikties šai programmai, bet ir jābūt iespējai finansējumam, kas netiek izmantots šī pasākuma finansēšanai, nonāktu 1.pīlārā un tiktu izdalīts lauksaimniekiem kā tiešmaksājumi.

Čehijā lauksaimniecības ministrija 2020.gadā ir noteikusi, ka lauksaimniekiem ir jāsadala zemes platības 30 ha vienībās erozijas skartajos reģionos, audzējot atšķirīgus kultūraugus vai veidojot zālāju „jostas” starp laukiem, lai novērstu monokultūras un veicinātu bioloģisko daudzveidību.

- **Ierosinājumi saistībā ar kultūraugu apriti**

Čehijā lauksaimniecības ministrija ir noteikusi, ka divus gadus pēc kārtas vienā platībā nedrīkst būt viena un tā pati kultūra, kas radījusi problēmas arī lielajām čehu saimniecībām (ar vidējo platību 1300 ha) un lauksaimnieku organizācija šobrīd diskutē ar lauksaimniecības ministriju par nosacījumu, ka 30% platībās drīkst audzēt to pašu kultūraugu kā iepriekšējā gadā.

Itālijas pārstāvis norāda, ka kultūraugu maiņai mazām saimniecībām nedrīkst noteikt vairāk nekā divus kultūraugus, jo, ja 10 ha saimniecību sadala trīs daļās, tad platības sanāk tik mazas, ka ir grūti nolīgt tehniku, kas apstrādātu šos laukus.

Kultūraugu maiņu un augu seku ir grūtāk ievērot dārzeņu saimniecībās. No kultūraugu maiņas izņemt (atbrīvot) pastāvīgās kultūras.

- **Organiskais mēslojums**

Lauksaimniekiem ir būtiski saglabāt zemes auglību un kvalitāti, lai nodrošinātu rezultatīvu ražošanu. Lauksaimniekiem ir jāļauj izmantot iespējami vairāk komposta materiālu augsnes uzlabošanai. Jāpiesaista komposta materiālu no pilsētās savāktā komposta. Čehijas kolēģis, kurš pārstāv lielas saimniecības (vidējā platība 1300 ha), ierosina, ka vajadzētu noteikt, piemēram, ja saimniecība izmanto organisko mēslojumu (kūtsmēslus, lucernu u.tml.) 20% saimniecības platību, tad viņš būtu atbilstīgs šāda kritērija izpildei.

Atskaiti sagatavoja eksperte

Agnese Hauka